

DRUMS IN HET THEATER

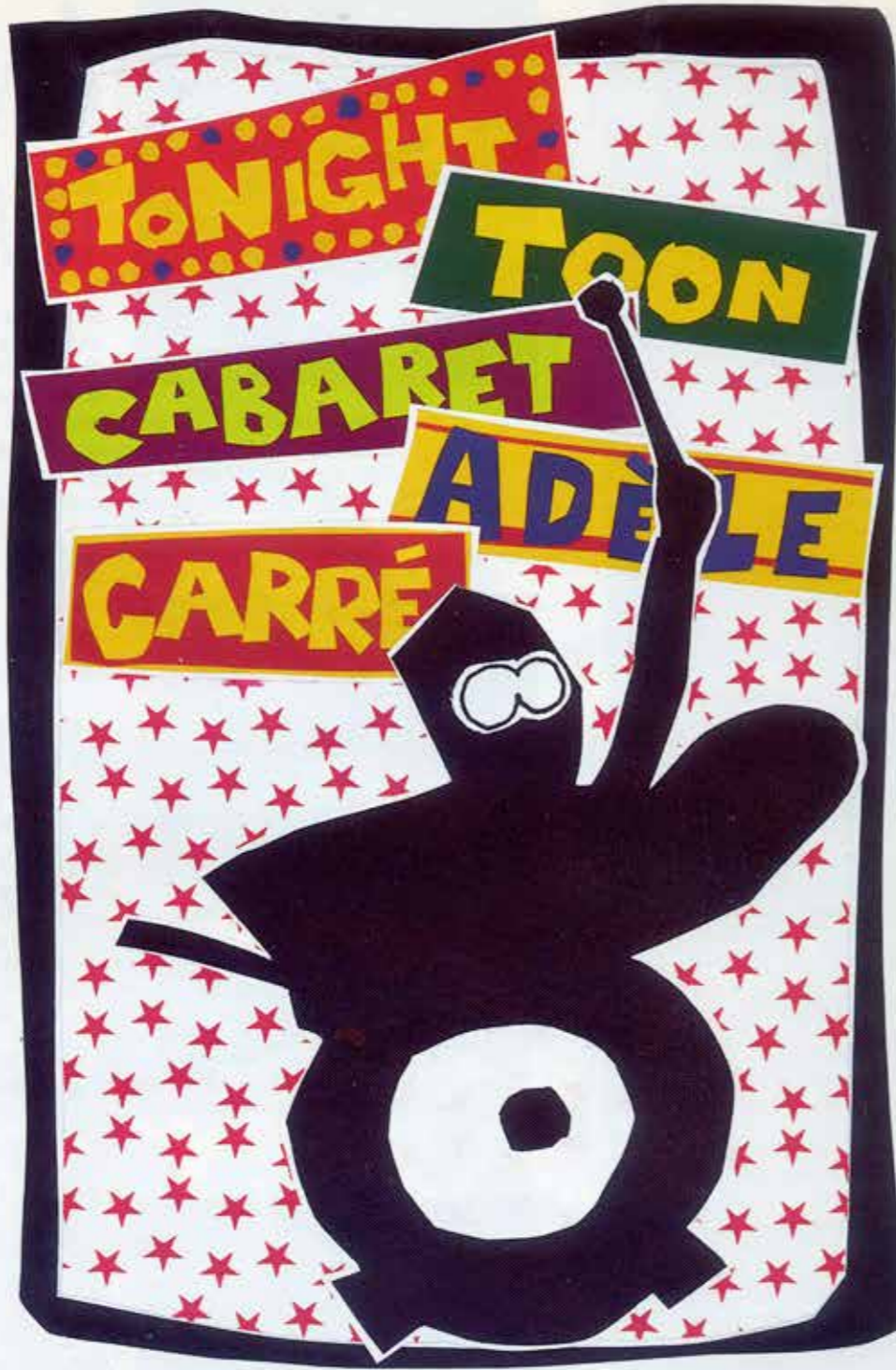
Een rond-de-tafel-gesprek met:

- *Mark Eshuis*
- *Jan-Hendrik Houtsen*
- *André Hoekstra*
- *Jochem Kroon*
- *Tonny Nüsser*
- *Jan Wolfkamp*

We zaten in de orkestbak bij André van Duin, duikelden oude platen van Toon Hermans op, volgden de jubileumshow van Paul van Vliet, zagen cabaret van Robert Paul en genoten van het 'theaterfeest' van het Groot Niet Te Vermijden Dans/Show Orkest. Niet de voorstellingen, maar de drummers kregen dit keer al onze aandacht.

In de orkestbak of op de Bühne, alleen slagwerker of ook acteur, maar hoe dan ook 'in het theater'. Mark Eshuis en Jan-Hendrik Houtsen zijn doorgewinterd in het musical-vak; Tonny Nüsser kent, na tien jaar Toon Hermans, het theater als zijn broekzak; André Hoekstra is de rijzende ster op het terrein van de one man/one woman shows; Jochem Kroon maakt zijn 'eigen' muziektheater en Jan Wolfkamp is vertegenwoordiger van 'het cabaret'. Een rondetafelgesprek over drums in het theater, van Moulin Rouge tot Les Misérables.

door Bouke Bijlsma en
Erk Willemsen

Illustratie Marcel Willemsen

Met vakmanschap, fantasie en veel plezier; op of onder de Nederlandse theaterpodia wordt heel veel gemusiceerd. Soms uiterst opvallend, soms meer achter de schermen. Of het nou gaat om musicals, toneelstukken en balletvoorstellingen of om revues, cabaret en muziektheater, slagwerkers zijn onontbeerlijk. Veelzijdigheid, sociale capaciteiten, discipline en presentatie zijn vereist. Theaterdrummer word je niet zomaar. Je moet veel verschillende stijlen beheersen, in staat zijn creatief met geschreven partijen om te gaan, kunnen luisteren naar je medemuzikanten, maar ook kunnen reageren op wat er op het podium gebeurt en vaak zelfs acteren. Een aantal van Neerlands meest doorgewinterde vakmensen nodigden we uit voor een rondetafelgesprek over 'drums in het theater'. Het resultaat was een geanimeerde discussie waarin alles dat maar enigszins met theater te maken had de revue pas-

seerde.

Tonny Nüsser nam al gauw de rol van de door de wol geverfde nestor op zich. In de jaren zestig speelde hij tien jaar lang bij de furore makende one man show van Toon Hermans. Na die periode deed hij artiestenprogramma's en veel theatervoorstellingen met musici als Tonny Eyck, Louis van Dijk en Pia Beck. Nu, 69 jaar oud, blikt hij enthousiast maar met relativeringsvermogen terug. Naast hem zit de pas 25-jarige André Hoekstra. Zijn carrière kende een stormachtig verloop. Heen en weer pendelend tussen Parijs (Moulin Rouge en Cats) en Nederland (Nonsens, Publick, Adèle Bloemendaal en Paul van Vliet) bouwde hij een naam op als betrouwbaar en virtuoos slagwerker, die zijn plaats in het geheel steeds weer goed wist in te schatten.

Mark Eshuis en Jan-Hendrik Houtsen hebben eenzelfde achtergrond. Beiden

draaien al enkele jaren mee in het musical circuit van producent Joop van de Ende. Mark Eshuis speelde drums in onder andere Bar-num, Cabaret en Les Misérables en maakte inmiddels twee toernee's met de André van Duin Revue. Jan-Hendrik Houtsen werkte voor zijn musicultijd bij het Nederlands Dans Theater en bij de Haagse Comedie en was naast Mark Eshuis percussionist bij bovengenoemde musicalproducties. In Funny Girl met Simone Kleinsma is hij de drummer.

Jan Wolfkamp heeft een conservatorium-achtergrond, speelde gedurende drie jaar een aantal theatershows met Robert Paul en heeft zo 'het cabaret' van nabij leren kennen. Jochem Kroon tenslotte vervult van bovengenoemde slagwerkers de meest theatrale rol. Hij maakt deel uit van het Groot Niet Te Vermijden Dans/Show Orkest, een groep met een kleinere bezetting dan de naam doet vermoeden, die stad en land afreist met een wervelende muziektheatershow. Alle bandleden acteren en hebben gezamenlijk het theaterprogramma gemaakt.

DOOS STOKKEN

Wat onderscheidt drums in het theater nu eigenlijk van drums in een band? Wat moet je in huis hebben om een goede theaterslagwerker te zijn? Wat maakt theaterwerk aantrekkelijk? Na de eerste vraag, hoefden wij al niets meer te zeggen. Analyses, anekdotes, lachsalvo's en enthousiasme overspoelden ons en de antwoorden kwamen vanzelf. Het woord aan de heren drummers.

Tonny Nüsser: 'In het theater ben je, meer nog dan normaal, een begeleider. Je staat volledig in dienst van wat er op het toneel gebeurt en je moet enorm op je volume letten, want je mag natuurlijk nooit een artiest overstemmen. Dan moet je soms heel zacht kunnen spelen zonder dat het slap wordt.'

André Hoekstra: 'Als je zacht speelt moet het toch kloten hebben. Aan de andere kant maakt het veel uit met wie je speelt, waar en wanneer. Toen ik bij Adèle Bloemendaal speelde, hadden we de regisseur die ook Ik Jan Cremer gedaan heeft, nou dan weet je het wel. Het kon allemaal niet hard genoeg

André Hoekstra in Paul van Vliets Jubileumshow.

wezen. En bij de Cats-voorstellingen in Parijs heb ik zo hard gespeeld dat er op een avond een hele doos stokken sneuvelde.'

Tonny Nüsser: 'Ik doel meer op akoestische situaties, waarbij het bijvoorbeeld nog heel veel uitmaakt op welk bekken je speelt als je volume terugneemt. Een diep klinkend bekken hoor je dan op de derde rij al niet meer, terwijl je een gesloten hi-hat ten alle tijden tot op de achterste rij blijft horen. Zo

leer je hoe je een zaal moet bespelen. Wat ook heel belangrijk is, is het tempo. Vaak telt zo'n artiest in zijn zenuwen veel te snel af en ik weet dan dat de tekst van dat nummer op die snelheid nooit tot zijn recht zal komen. Dan neem je gas terug en je zet een nieuw, rustiger tempo neer. Dat is muzikaal misschien minder fraai, maar als je het niet doet, is dat hele nummer verpest.'

woon voor. Dan denk je echt van 'kan die man niet weg? Laat-ie niet door het slagwerk heen praten.....'

TREKKEWANDEN

De zes drummers om de tafel hebben hun hart verpand aan het theater. Eigenlijk zijn ze er allemaal nogal toevallig ingerold, maar

Percussie-act van het Groot Niet Te Vermijden Dans/Show Orkest met rechts Jochem Kroon.

Jan Wolfkamp: 'Bij Robert Paul werkten we veel met sequencers, dus het tempo was elke avond hetzelfde, maar het gekke was dat die tempo's voor je gevoel elke avond anders waren. Je ervoer het de ene keer als heel snel en op een andere avond juist als heel kalm. Het was maar net in welke stemming je zelf was.'

André Hoekstra: 'Ik neem altijd een metronoom mee. Als ze dan na de voorstelling komen zeuren dan kan zeg ik: te snel? nee hoor, luister maar, tempo 120: klik klak klik klak.'

Tonny Nüsser: 'Je werkt vaak met mensen die niet echt muzikant zijn en die dus veel fouten maken. Die moet je dan opvangen en zorgen dat ze zich eruit kunnen redden. Ik doe dat graag want ik vind het een uitdaging, maar het kan ook vervelend zijn. Bijvoorbeeld als de artiest, die je net voor een afgang hebt behoord, verstoord om gaat staan kijken, zo van wat doet-ie nou? Toon Hermans heeft me dat één keer geflikt, de eerste avond dat ik met hem speelde. In de pauze hield ik hem staande en ik zei: Als jij er in stinkt dan vang ik dat graag op, maar dit moet je nooit meer doen want je krijgt en plein publieke een bekken naar je kop en je zit gelijk zonder drummer. Het muzikaal niveau is lang niet altijd om over naar huis te schrijven.'

Jochem Kroon: 'Gisteren zag ik Seth Gaai-kema op televisie. Die zit dan met zo'n fantastisch mooi symfonie-orkest en dan zingt hij monotoon van 'ik heb de oorlog meege-maakt, la la la la la, op zo'n zeiktoontje, met zo'n raar kuchje erin. Lees het dan ge-

voor geen van hen is het een teleurstelling ge-worden. Als het even kan, blijven ze dit werk doen en hoogstens is er het luxe probleem dat soms een keuze gemaakt moet worden tussen verschillende lange termijn-proje-cten. Per slot van rekening is het niet niks om je tot de zomer van 1993 vast te leggen voor een theatershow. De mannen kiezen voor theater, om de meest uiteenlopende redenen.

Jan Wolfkamp: 'Wat ik erg leuk en ook heel leerzaam vind, is dat er wat je dan ook doet, toch altijd weer zoveel verschillende stijlen voorbij komen. Die moet je allemaal goed neerzetten. Dingen die je uit jezelf nooit zou spelen. Zo heb ik een keer met Jan & Zwaan meegespeeld. Die wilden dat ik een 'Zwitserse swing' speelde. Nou, daar had ik natuurlijk nog nooit van gehoord dus dan moet je maar wat verzinnen. Dat was echt een heel erg leuke avond. Zoiets moet je natuurlijk nooit vast gaan doen, want dan stap je je muzikale graf in.'

Jochem Kroon: 'Je combineert heel veel muziekstijlen. Ik werd gedwongen me daarin te verdiepen. Daar heb ik ontzettend veel van geleerd. En het is prachtig om te doen.'

Jan-Hendrik Houtsen: 'De sfeer, wat er allemaal gebeurt, de produkties zelf. Kerels in trekkewanden, decor, licht. De theaterwereld is gewoon heel erg leuk. Als mensen eens het totaal zouden zien van wat er zich allemaal rond het podium afspeelt, zou er een wereld voor ze open gaan. Wat er alleen niet mis kan gaan.'

Mark Eshuis: 'De omstandigheden van theater vind ik heel prettig. Alles is gepland,

v.l.n.r. Mark Eshuis, Jan Hendrik Houtsen en Jochem Kroon.

duos je kunt snabbels ervoor of erna ook goed organiseren. Je weet waar je aan toe bent. En ik heb door het theater de laatste drie jaar ontzettend veel gespeeld. Daar leer je heel veel van.'

de mensen op het toneel uit balans.'

André Hoekstra: 'Ik hou wel van de discipline zoals je die in het theater vindt. Ik kom zelf altijd een uur te vroeg bij repetities, zodat ik echt speelklaar ben als we beginnen. Ik baal echt van die bandrepetities waarbij iedereen anderhalf uur te laat aan komt zetten. Bij theater kan dat gewoon niet. Dan moet je honderd procent betrouwbaar zijn.'

PUMPS, PANTIES, WIMPERS

Zo oud als de weg naar Rome is natuurlijk de spanning-opvoerende snaredrum-roffel tijdens de trapeze-act in het circus. Toch hebben slagwerkers in het theater nog steeds een dergelijke functie. Met accenten sturen ze de show en goed reagerend zetten ze het tempo voor de rest van de musici. Maar theater omvat nog veel meer dan dat, tot acteren aan toe.

Tonny Nüsser: 'Wat ik veel gedaan heb, zijn van die ouderwetse variété-avonden waarbij je praktisch onvoorbereid de meest uiteenlopende artiesten moet begeleiden. Daaronder zijn dan, behalve allerlei zangers en entertainers, ook jongleurs en clowns waarvan je de bewegingen en valpartijen ritmisch moet illustreren. Dat is een lastig karwei waarvoor je heel adrem moet zijn. Je moet goed op zo'n man letten en wat ik heel belangrijk vind: je moet interesse hebben in wat hij daar op het toneel staat te doen. Verder moet je flexibel zijn. De meeste artiesten komen met partijen aanzetten waar geen touw aan vast te knopen is. Dan staat er iets doorgestreep en daarbij staat dan met lip-

penstift geschreven 'toch spelen'. Daar moet je je dan maar uit zien te redden.'

André Hoekstra: 'Of dingen 'on cue'. Dan komt er iemand op, die begint een heel verhaal te vertellen en de laatste regel daarvan staat op mijn partij, dat is de cue waarop ik moet inzetten. Ik had dat een keer bij Brigitte Kaandorp. Ik zat maar te wachten en te wachten, want je mag zo'n zin natuurlijk niet missen, maar hij kwam maar niet. Ik had gewoon koppijn van de concentratie. In plaats dat ze me gewoon van te voren vertellen dat die tekst een kwartier duurt.'

Tonny Nüsser: 'Je moet ook kunnen inspelen op een artiest, zowel muzikaal als met de presentatie en een beetje aanvoelen wat er gaat gebeuren. Bij Pia Beck had ik dat zo goed, dat we een soort twee-eenheid vormden. Zij is echt een entertainer; ze pakt elke zaal in. En het enige wat ik dan deed, was inhaken op een grapje, op de achtergrond subtiele dingen doen zonder de aandacht van haar af te leiden. Die kleine dingetjes ondersteunden haar enorm en nu er een jongen zit die gewoon zijn partijen zit te spelen, zien veel mensen het verschil.'

Jan-Hendrik Houtsen: 'Bij Cabaret was er een mise-en-scène met een nachtclub waar ik als travestiet aan het drummen was op een verrijdbaar podium met een piano en nog wat blazers. Willem Nijholt stond erbij te zingen en die kwam dan bij je staan en allemaal fratsen uithalen. Daar moest je dan op reageren en het was elke avond anders. Er was bijvoorbeeld een avond dat hij steeds mijn blouse inschoot. Die act was voor mij de eerste keer dat ik als drummer op een podium ook moest acteren. En die outfit... toen het contract al getekend was, kwam die kleding opeens uit de kast. Pumps, panties, wimpers, dat was wel even slikken.'

André Hoekstra: 'Voor mij hoeft het niet zo nodig. Ik blijf liever op de achtergrond, zuiver begeleiden. Ik heb met Berdien Stenberg in Japan wel een keer met een strijke mee staan spelen met zo'n Mozartpruij op mijn kop. Zij zei: *die violen kunnen geen maat houden, wil jij niet meespeelen?* Dat wilde ik wel, dus ik zo'n pakkie aan. Het was toch in Japan dus niemand kon me zien. Maar ik heb ook een keer behoorlijk voor lul gestaan in Carré, bij de show van Adèle Bloc-

Jan Hendrik-Houtsen in de orkestbak bij de André van Duin Revue: vlak boven hem het Carré-podium en achter de bladmuziek de monitor waarop de show zichtbaar is, belangrijk voor cues en accenten.

mendaal. Dat was een hele rare act met kunstpenissen en honden die heen en weer gereden werden. Op die honden hadden ze de gekste geluiden getriggerd, waaronder ge-

blaf en een gillend wijf, en ik moest met een korte broek het podium op en drummen op die honden. Op een avond trokken ze de karretjes met die honden te vroeg terug en daar stond ik dan. Voor lul in mijn korte broek voor een vol Carré en de musical director maar wachten met inzetten want dat gillende wijf was zijn cue. Dan val je kilo's af.'

Jochem Kroon: 'Wij zitten met een klein groepje op het podium. Iedereen zit dan op je vingers te kijken. Vijf- zeshonderd man zien alles wat je doet en horen alles wat je doet, want het geluid is bij dit soort producties meestal heel goed. Alles moet altijd gestileerd zijn, alles moet getimed zijn. Je mag bij wijze van spreken niet zomaar een stok neerleggen of je hi-hat dicht doen, dat moet altijd op een bepaalde manier gebeuren. Iedereen in de band heeft een aandeel in het theater maken. Onze zanger/acteur speelt vier of vijf speciale gasten, wereldsterren, die in de loop van de avond het theater 'aandoen'. Daaromheen zit een kleine band; we zijn met z'n vijven. We spelen allerlei stijlen en parodiëren allerlei artiesten uit de showbusiness. Zo is er nu ook een passage waarin zo'n Japanse drummersact naar voren komt. We hebben vijf basdrums laten prepareren tot stukken boomstam, die zogenaamd ter plekke tot trommel gezaagd worden, je ziet het zaagsel achter de coulissen vandaan komen. Vervolgens speelt de hele band dus op die grote trommels. Dat collectieve, dat vind ik leuk.'

PARTIJTJE TAFELTENNIS

Maar natuurlijk is er ook een keerzijde. Zo is de communicatie binnen een orkest een ramp als er teveel afstand tussen de verschillende muzikanten is. Soms staan er bijvoorbeeld schotten tussen hen in vanwege de versterking. Evenmin is het prettig als de muzikanten geen enkel contact hebben met wat er op het podium gebeurt. Dat kan in een diepe orkestbak al storend zijn, maar in Japan is er een theater waar het orkest zelfs twee wolkenkrabbers verderop zit, alleen met het podium verbonden door middel van een tv-monitor en een multikabel.

André Hoekstra: 'Theaterwerk kan heel vervelend zijn, vooral in de amusementswereld. Ik heb in Parijs in de Moulin Rouge van die shows begeleid. Dan zit je nauwelijks zichtbaar in de orkestbak met een clicktrack op je kop met een waanzinnig orkest ongeïnspireerd met een tape mee te spelen. Dat is gewoon tieten, orkestje, champagne, verder niks.'

Mark Eshuis: 'Les Misérables is voor drummers ook niet zo interessant. Het is een heel klassieke opstelling. Je bent constant allerlei noten op de goede plaats aan het neerzetten. Je leert het nooit uit je hoofd want elke maat is een andere maatsort en een ander tempo. Je krijgt er geen kick van. Het swingt niet.'

Jan Wolfkamp: 'Of elke avond hetzelfde programma afdraaien. Bij zo iemand als Robert Paul staat de show toch helemaal vast. Je kan een beetje variëren met je fills, maar er is weinig afwisseling.'

Tonny Nüsser: 'En toch moet je er elke avond maar weer leven in zien te blazen. Dat is soms een hele opgave.'

Mark Eshuis: 'Ik probeer er gewoon iedere avond weer voor tweehonderd procent tegenaan te gaan, om er maar steeds weer wat van te maken. Als je in zo'n donkere bak zit, heb je soms helemaal geen besef van wat er boven je gebeurt. Hoe ga je daarmee om? De verleiding is heel groot om teveel van blad te gaan lezen en gapend te gaan spelen. Je moet het spannend zien te houden. Bijvoorbeeld met kleine dingetjes buiten de muziek om.'

Jan-Hendrik Houtsen: 'Toen we bijvoorbeeld met André van Duin in Carré stonden, gingen we bij de lange sketches van André de bak uit, naar de artiestenfoyer boven om

jaar weer zonder verder gaan, maar nu smeekt hij me om te blijven. Dat vind ik een mooi compliment, dan doe je blijkbaar toch iets extra.'

Tonny Nüsser: 'Maar je moet ook veel verschillende dingen blijven doen. Ik ben tien jaar bij Toon Hermans blijven spelen en daar heb ik heel veel spijt van gehad. Ik was vóór die tijd een grote naam in Nederland, maar je raakt helemaal uit de roulatie. Je naam, je relaties, je routine, dat raak je allemaal kwijt. Ik heb na die periode keihard moeten knokken om terug te komen. Ik zeg dan ook: blijf nooit te lang bij een show hangen.'

André Hoekstra: 'Wat ik vaak doe om een

v.l.n.r. André Hoekstra, Tonny Nüsser en Jan Wolfkamp

een partijtje tafeltennis af te maken. Dan keken we op de monitor of we alweer moesten. Soms, als André een mindere avond had, was de sketch korter dan voorzien en dan schoten we als een raket die trappen af om maar op tijd te zijn. Zo houd je het spannend.'

Tonny Nüsser: 'In dit vak moet je veel gevoel voor humor hebben. Dat is goed voor de show, maar ook voor jezelf. Je moet kunnen lachen om alles wat er gebeurt. In het theater leef je niet van brood alleen. Je hebt humor nodig, applaus en op zijn tijd een schouderklopje.'

André Hoekstra: 'Waardering is belangrijk. Paul van Vliet heeft jarenlang met een drumcomputer gewerkt en dit jaar had hij met mij speciaal voor zijn jubileumshow een echte drummer. Hij was van plan om na dit

beetje te blijven ademen, is na de show nog ergens optreden met een band. Mijn drumstel staat daar dan al klaar, dus ik kan er zo achter. Dat vind ik wel belangrijk, om andere dingen te doen. Betaald of gewoon met vrienden, als ik maar lekker kan spelen, anders slijb ik dicht.'

CLICKTRACKS

Bij de grote musicalproducties zit het orkest, tien tot twintig man groot, altijd in 'de bak'. Dat heeft zo z'n voor- en nadelen, zoals hierboven al werd geschetst. Bij de revue van André van Duin zit Mark Eshuis met zijn rug tegen de rand van de orkestbak, eigenlijk vrijwel tegen de eerste rij van het publiek aan. Hij is de enige muzikant die kan zien wat er op het podium gebeurt. Om overspraak te

gen te gaan is hij in een kooi van plexiglas ingebouwd. Monitoring bestaat slechts uit een koptelefoon waarop alleen keyboards en een clicktrack te horen zijn.

Mark Eshuis: 'Bij Les Misérables heb ik helemaal geen besef van wat er gebeurt. Toevallig heb ik de cd die van onze muziek is gemaakt. Nu weet ik tenminste hoe het klinkt. Over mijn koptelefoon hoor ik de solisten helemaal niet. Dat is technisch allemaal veel te ingewikkeld. En dat is niet echt erg zolang het goed gaat, maar als er in het orkest of bij een zanger op het podium iets fout gaat, kan je zelf niets opvangen. Daarvoor ben je helemaal afhankelijk van de dirigent.'

Jan-Hendrik Houtsen: 'Bij Cats speel je zonder schotten, achter een brandscherm. Dan zie je de zaal weliswaar niet, maar je bent wel met elkaar muziek aan het maken. Dat is een stuk leuker.'

Mark Eshuis: 'We zijn afhankelijk van de techniek. Daarom word ik in een plexiglas kooi gezet. Maar het gaat ten koste van mijn prestaties. Doordat de akoestiek zo hard is in die kooi, speel je met oordopjes, daardoor ga je onbewust toch ook weer harder spelen en uiteindelijk is het enige dynamiekverschil dat je nog maakt: hard/harder. Daarnaast moet je zorgen dat je de clicktrack goed blijft volgen. De click staat op het ene spoor van de recorder, de van te voren opgenomen zang op het andere - er wordt geplaybackt omdat de dansers hun dansen niet met zingen kunnen combineren - maar het probleem is dat de zang op de band en de click niet synchroon lopen. Zangers gaan nu eenmaal vaak jagen als ze in de studio met een metronoom moeten inzingen. Dat betekent in de praktijk dat je ook nog vóór de click moet spelen, om in het tempo van de zang te blijven.'

Jan-Hendrik Houtsen: 'Door gedeeltelijk met tapes te werken krijgt het publiek vaak de indruk dat alles playback is. En vaak worden die clicks te ver doorgevoerd. Zoals bij Barnum, waar een passage was waarin het orkest al spelend opkwam nog voordat de click gestart werd. Het was geen doen om dat apparaat dan zo te starten dat hij synchroon bleef lopen. Het was dus alleen maar lastig. In Funny Girl is alles live en je merkt meteen dat het veel meer sfeer heeft, veel meer warmte. Je wordt veel vrijer. En je krijgt tenminste weer van die ouderwetse zeurpartijen

Tony Nüsser rondom zijn tijd bij Toon Hermans in de jaren zestig.

aan je hoofd van de dansers die vragen of het morgen niet wat sneller of langzamer kan. Dat houdt het spannend. Jurre Haanstra, de componist, heeft weken een gevecht gevoerd met Joop van den Ende om zonder click te

kunnen werken. Het zit er bij die man zo ingebakken: zonder click deugt het ballet niet.'

OPNIEUW EXAMEN

Zoals het zo vaak gaat, zo gaat het in het theater ook: de meeste van onze gesprekspartners zijn min of meer toevallig in het vak terecht gekomen, maar na met open armen te zijn ontvangen, moet een ieder zich wel weer keer op keer bewijzen. Zelfs opnieuw

helemaal niet, ik heb er vreselijk veel van geleerd.'

André Hoekstra: 'Die reacties ken ik. Ik heb wel eens dat ik op een workshop lekker uit mijn dak zit te gaan en dan vragen ze van 'Goh, waar speel jij bij?' en als ik dan zeg Bij Paul Van Vliet dan lachen ze zo een beetje. Daar wordt dan echt op neergekeken. Maar ik heb al veel mensen meegenomen om eens te kijken hoe ik werk en ze waren allemaal onder de indruk. En ik wil er zeker mee door-

Jan-Hendrik Houtsen met Willem Nijholt in Cabaret

auditie doen. En zeker ook zelf de financiële onderhandelingen voeren. Met daarin altijd het zoeken naar de juiste balans tussen onmisbaarheid en onbetaalbaarheid.

Jan-Hendrik Houtsen: 'Ik heb al vanaf het begin van mijn conservatoriumopleiding operettes begeleid. En mensen vroegen of ik niet in die richting door zou willen gaan. Ik kreeg toen steeds meer de naam dat ik dat soort werk deed en op een gegeven moment ben ik door Ruud Bos benaderd om de André van Duin revue te doen.'

Jochem Kroon: 'Mijn vader zat vroeger bij een theatergroep. Ik altijd mee en kijken. Ik vond het prachtig, juist ook die combinatie met visuele en theaterlijke dingen. Ik heb geen conservatorium gedaan, maar heb wel zo'n acht, negen jaar op de muziekschool gezeten. Toen ik nog op school zat, is dit orkest eigenlijk al begonnen. Daarna kreeg ik een uitkering, de voorstellingen gingen steeds beter lopen en langzamerhand werd het dan ook mijn beroep.'

Mark Eshuis: 'Ik was altijd vrij handig met lezen en dingen oppakken. Bij audities kwam ik vrij solide over denk ik. Het leek me goed om zo'n seizoen-musical te doen, om tweehonderdvijftig keer te spelen. En dan hoor je overal reacties van wat zonde dat je je hele carrière vergooit. Maar zo zie ik dat

gaan. Op het moment is mijn probleem veel meer wat ik moet kiezen. Of ik me lang zal vastleggen bij Paul van Vliet, of probeer meerdere dingen te combineren. Dat is lastig kiezen.'

Jan-Hendrik Houtsen: 'Voor mij is er meer onzekerheid. Ik ben maar een onderdeelje van zo'n hele grote productie. André was in de gelukkige positie dat hij van het een in het ander rolde. Je gaat er dan toch wat muziekschoolwerk naast doen, wat bandjes proberen aan te houden. Theater vind ik leuker dan in een klassiek orkest spelen, of zo. Die drie triangelslagen in een Beethoven-symfonie vind ik ook niet alles.'

André Hoekstra: 'Ik denk dat het bij theaterwerk voor de meeste muzikanten toch wel vooral om de verdienen draait. Het is heel professioneel werk. Ik doe zoals ik al zei veel andere dingen om het voor mezelf leuk te houden en om niet te eenzijdig bezig te zijn. Als mensen mij vragen leef je er van? dan zeg ik financieel ja, maar in mijn hoofd, nee.'

Tony Nüsser: 'Ik hou van theater. Naast de muziek, de sfeer, de zaal, aanwezig zijn. Je raakt er nooit uitgeleerd, al die vreemde dingen die je meemaakt. Het is telkens weer opnieuw examen doen. Door al die verschillende facetten van het vak, word je uiteindelijk een completere slagwerker.'